

Vier weken zoektermijn Wet Werk en Bijstand

een beeld van de gevolgen na invoering

notitie van Bestuursinformatie

oktober 2012

Colofon

uitgave

Afdeling Bestuursinformatie
Sector Bestuurs- en Concernzaken
Gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
030 286 1350
bestuursinformatie@utrecht.nl

in opdracht van

Afdeling Werk en Inkomen
Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
Gemeente Utrecht

internet

www.onderzoek.utrecht.nl

rapportage

Robin Tromp

informatie

Robin Tromp
030 – 286 1337

bronvermelding

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie is toegestaan met de bronvermelding:
Bestuursinformatie, gemeente Utrecht

oktober 2012

Samenvatting

Inleiding: vier weken zoektermijn en onderzoek naar niet teruggekomen personen

De vier weken zoektermijn is per 1 januari 2012 ingevoerd. Dit betekent dat personen die zich melden voor een bijstandsuitkering (WWB), eerst zelf vier weken op zoek gaan naar betaald werk of een opleiding. Tijdens de vier weken krijgt de aanvrager geen uitkering maar wel werkopdrachten mee. De aanpak voor jongeren t/m 27 jaar en volwassenen is verschillend: jongeren krijgen altijd een vier weken zoektermijn, bij de oudere groep zijn uitzonderingen van toepassing bij schrijnende situaties.

Dit rapport biedt inzicht in de stand van zaken bij de groep die na de vier weken zoektermijn niet terugkomt bij Werk en Inkomen. Hebben ze werk gevonden? Zijn er schulden en/of andere problemen? Het antwoord op de drie onderzoeksvragen is als volgt:

1. Welk percentage van de uitkeringsaanvragers meldt zich na afloop van de vier weken zoektermijn niet opnieuw bij Werk en Inkomen?

Van de jongeren meldt 64% zich niet opnieuw bij Werk en Inkomen. Voor de volwassenen komt 47% niet terug voor een nieuw gesprek. Deze gegevens zijn gemeten in de periode januari t/m juli 2012 en komen uit registraties van Werk en Inkomen.

2. Wat zijn de redenen van de aanvragers om zich niet opnieuw te melden?

De helft van de jongeren en volwassenen meldt zich na vier weken niet meer vanwege het vinden van werk. Verder is een zeer breed palet aan redenen genoemd om niet terug te komen bij Werk en Inkomen, waarbij geen enkele reden in grote mate eruit springt. De genoemde redenen variëren van de start van een opleiding, de aanvraag die teveel moeite kost, de verwachting dat de persoon geen recht heeft op een uitkering, ernstige persoonlijke situaties (overlijden, psychische problemen) tot hoogopgeleiden die liever zelfstandig verder zoeken. Dit blijkt uit een telefonische enquête onder 114 jongeren en 106 volwassenen die zich na het eerste gesprek met Werk en Inkomen niet meer hebben gemeld.

3. Wat is de inkomenssituatie van de aanvragers die zich niet opnieuw melden?

Het aandeel dat op het moment van enquêteren¹ werk als belangrijkste inkomstenbron heeft, ligt voor jongeren en volwassenen op ongeveer tweederde (telefonische enquête). Jongeren noemen als inkomstenbron iets vaker dan volwassenen het krijgen van geld van familie of vrienden (11% om 6%). Ongeveer 10% geeft aan geen eigen inkomen te hebben.

¹ het moment van enquêteren ligt bij bijna alle personen tussen de één en vier maanden na het verstrijken van de vier weken zoektermijn.

Ten aanzien van de inkomenssituatie zegt de helft van de geënquêteerde jongeren en volwassenen redelijk tot goed de kosten te kunnen betalen voor vaste lasten en levensonderhoud. De andere helft lukt dit niet of nauwelijks. Voornamelijk deze groep is naar eigen zeggen in de financiële problemen gekomen door het niet verstrekken van de bijstandsuitkering.

Aan jongeren en volwassenen is gevraagd of financiële problemen zijn ontstaan door het niet verstrekken van een bijstandsuitkering. In totaal geeft 50% van de jongeren en 48% van de volwassenen dat dit het geval is. Ook onder jongeren en volwassenen die werken, is nog 44% van mening dat financiële problemen daardoor zijn veroorzaakt. Een aanzienlijk deel van de personen met financiële problemen, noemt een betalingsachterstand op het gebied van ziektekosten (vaker onder jongeren). Ook het betalen van de huur en/of telefoonrekening is regelmatig spontaan als financieel probleem opgegeven.

Uit een extra check in Suwinet, waarin diverse uitkerings- en arbeidsgegevens zijn gekoppeld, blijkt ook dat de werksituatie van personen vaak bestaat uit parttime dienstverbanden, op basis van tijdelijke contracten en vaak via uitzendbureaus. Uit die analyse komt ook naar voren dat ongeveer de helft van de jongeren en volwassenen werkt.

Conclusies:

- tweederde van de jongeren en de helft van de volwassenen meldt zich na de vier weken zoektermijn niet terug
- zeker de helft van de niet teruggekeerde groep heeft werk gevonden en heeft ook werk als belangrijkste inkomstenbron
- het beeld onder jongeren en volwassenen is grofweg hetzelfde: ongeveer even vaak wordt werk gevonden, ongeveer even vaak worden financiële problemen genoemd
- het niet verstrekken van een bijstandsuitkering, heeft volgens de helft van de geënquêteerden tot financiële problemen geleid
- enkele geënquêteerden melden ernstige problematiek als dakloosheid, psychische problemen

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	6
1 Vier weken zoektermijn in perspectief	8
2 Gevolgen vier weken zoektermijn (telefonische enquête)	10
3 Analyses uit registraties (suwinet)	14
Bijlage: vragenlijst	16

1 Inleiding

Vier weken zoektermijn per 1 januari 2012 van start

De vier weken zoektermijn is per 1 januari 2012 ingevoerd. De vier weken zoektermijn beoogt een beperking van de instroom in de bijstand en het zelfstandig aan het werk gaan van de uitkeringsaanvrager. Dit betekent dat personen die zich melden voor een bijstandsuitkering (WWB), eerst zelf vier weken op zoek gaan naar betaald werk of een opleiding. Tijdens de vier weken krijgt de aanvrager geen uitkering maar wel een maatwerkpakket met werkopdrachten mee, zoals een curriculum vitae maken, deze op internet plaatsen, vacatures zoeken en actief solliciteren.

In december 2011 is in een aangenomen motie door de gemeenteraad bepaald dat in principe iedereen in aanmerking komt voor de vier weken zoektermijn. In de praktijk krijgen alle jongeren een vier weken zoektermijn, dat is wettelijk bepaald. Voor volwassenen geldt dat in werkelijk schrijnende omstandigheden de zoektermijn niet wordt opgelegd.

Onduidelijk is welke gevolgen het opleggen van de vier weken zoektermijn heeft. De gemeenteraad wenst hier inzicht in en met name naar de stand van zaken bij de groep die na de vier weken zoektermijn niet terugkomt bij Werk en Inkomen. Daarbij is een onderscheid gewenst naar de situatie voor de groep jongeren t/m 26 jaar en de groep van 27 jaar en ouder. Voorliggend rapport schetst een beeld aan de hand van de volgende onderzoeksvragen.

Onderzoeksvragen

Om te kijken hoe de regeling in de praktijk werkt, is een onderzoek ingezet met als doel om de volgende vragen te beantwoorden:

1. Welk percentage van de uitkeringsaanvragers meldt zich na afloop van de vier weken zoektermijn niet opnieuw bij Werk en Inkomen?
2. Wat zijn de redenen van de aanvragers om zich niet opnieuw te melden? (werk, uitzicht op werk, verandering in persoonlijke levenssituatie, etc.)
3. Wat is de inkomenssituatie van de aanvragers die zich niet opnieuw melden?

Onderzoek op basis van registraties en telefonische enquête

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen, is gebruikgemaakt van drie bronnen:

- registraties van Werk en Inkomen over het aantal opgelegde vier weken zoektermijnen en het aantal personen dat al dan niet terugkeert bij Werk en Inkomen;
- telefonische enquête onder 220 personen die een vier weken zoektermijn hebben gekregen, maar niet zijn teruggekomen bij Werk en Inkomen. Het moment van enquêteren ligt bij bijna alle personen tussen de één en vier maanden na het verstrijken van de vier weken zoektermijn;
- extra check in Suwinet van de situatie van 150 personen die een vier weken zoektermijn hebben gekregen, maar niet zijn teruggekomen bij Werk en Inkomen.

Leeswijzer

Deze notitie behandelt in het eerste hoofdstuk de gegevens over het aantal opgelegde vier weken zoektermijnen. In het tweede hoofdstuk komen de resultaten van de telefonische enquête aan bod. In het derde hoofdstuk is aandacht voor de extra check die met behulp van Suwinet is uitgevoerd. In alle hoofdstukken wordt onderscheid gemaakt naar de groep jongeren (t/m 26 jaar) en de groep van 27 jaar en ouder.

2 Vier weken zoektermijn in perspectief

Inleiding: achtergrond van verzamelde gegevens Werk en Inkomen

De cijfers die in registraties van Werk en Inkomen beschikbaar zijn, gaan over personen die de uitkeringsaanvraag doorzetten, ook na eventuele eerste informatievoorziening aan de balie op het werkplein. Deze personen krijgen een intake/diagnosegesprek dat 'QSD1-gesprek' (Quickscan Dienstverlening) wordt genoemd. In dit gesprek wordt een aantal vragen gesteld over de persoonlijke situatie, bijvoorbeeld over inkomen en motivatie en capaciteiten om te werken. Op basis van dit gesprek wordt bepaald of personen een vier weken zoektermijn en huiswerkopdrachten meekrijgen. Jongeren t/m 26 jaar krijgen altijd een vier weken zoektermijn. Voor volwassenen geldt dat in werkelijk schrijnende situaties de zoektermijn niet wordt opgelegd.

Als personen de aanvraag van een uitkering willen doorzetten nadat ze een vier weken zoektermijn hebben gekregen, volgt een 'QSD2-gesprek'. De werkcoach beoordeelt in het QSD2-gesprek de huiswerkopdrachten en bekijkt de vervolgdienstverlening. In het vervolg kan dan een bijstandsuitkering worden verstrekt als het recht daarop is vastgesteld. Door de gegevens van de QSD1-gesprekken en QSD2-gesprekken te combineren, kan worden bepaald hoeveel personen na vier weken zijn teruggekeerd² voor vervolgdienstverlening.

Analyse van vier weken zoektermijn jongeren en volwassenen (januari t/m juli 2012)

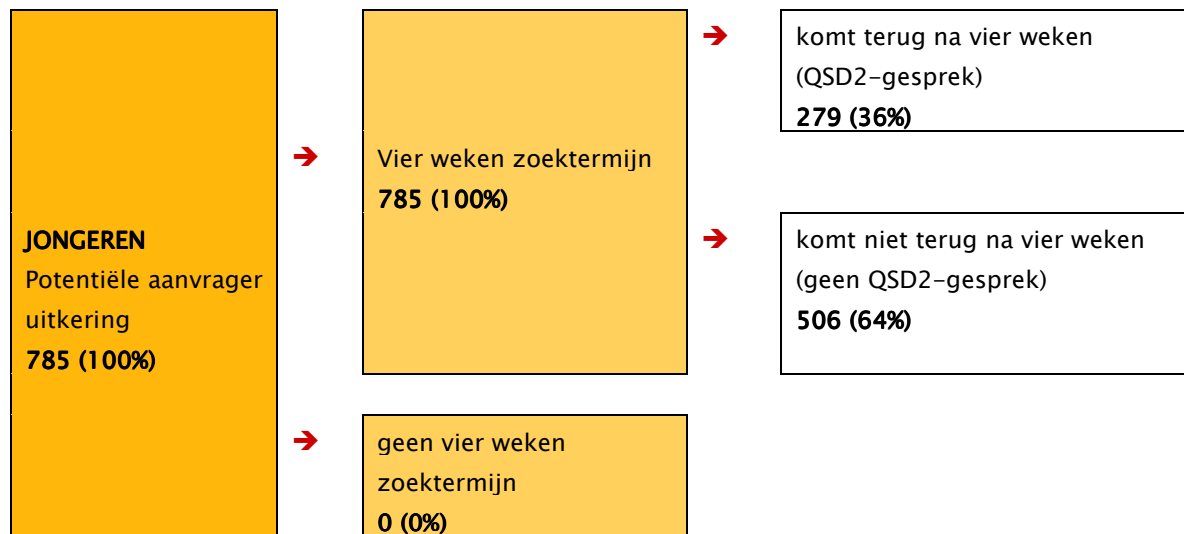
Voor jongeren en volwassenen is een figuur opgesteld met daarin de resultaten van de vier weken zoektermijn. De resultaten gaan over de gesprekken die in de periode januari t/m juli zijn gevoerd. Van deze groep kan begin september worden bepaald of zij zijn teruggekomen na de vier weken zoektermijn. Het beeld dat zichtbaar wordt, is het volgende:

64% van de jongeren en 47% volwassenen keert niet terug na 4 weken zoektermijn

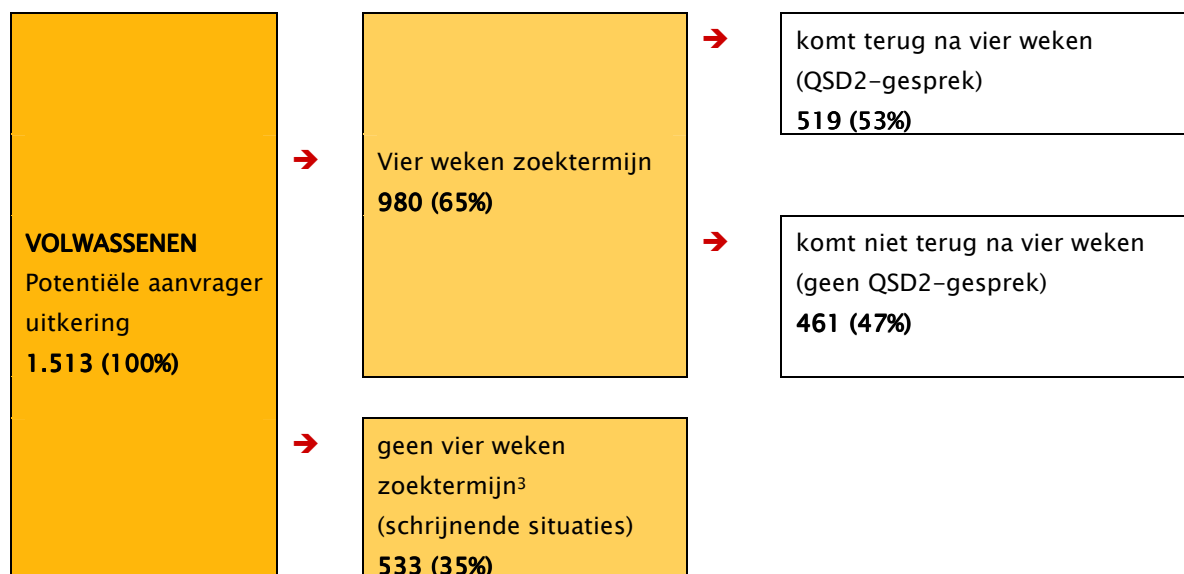
- Van de 785 jongeren die in de periode van januari t/m juli een QSD1-gesprek hebben gevoerd en een vier weken zoektermijn hebben gekregen, is het merendeel (506 jongeren; 64%) niet teruggekeerd. Daar staat tegenover dat 279 jongeren (36%) zich wel opnieuw voor een gesprek hebben gemeld.
- Van de 1.513 volwassenen die in de periode van januari t/m juli een QSD1-gesprek hebben gevoerd, heeft tweederde (65%) een vier weken zoektermijn gekregen. De rest (35%) heeft geen vier weken zoektermijn gehad wegens een schrijnende situatie. Van de groep die de vier weken zoektermijn heeft gekregen (980 personen), is iets meer dan de helft binnen vijf weken teruggekomen (53%) bij Werk en Inkomen voor een QSD2-gesprek. Het overige deel (47%) heeft zich dus niet binnen die periode gemeld.

² In de praktijk wordt vijf weken aangehouden waarna registratie plaatsvindt over al dan niet terugkomen.

Ontwikkeling vier weken zoektermijn (januari t/m juli): jongeren

Ontwikkeling 4 weken zoektermijn (januari t/m juli): volwassenen

³ Van deze groep vraagt een deel daadwerkelijk een uitkering aan en krijgt deze ook toegekend.

3 Gevolgen vier weken zoektermijn

Inleiding: telefonische enquête

Om een beter beeld te krijgen van de groep die een vier weken zoektermijn heeft gekregen en zich niet heeft teruggemeld, is een telefonische enquête ingezet. Op basis van een bestand met 528 personen en telefoonnummers, is van mei t/m augustus met 296 personen contact geweest. Uiteindelijk zijn 220 personen geënuquêteerd die wilden meewerken aan het onderzoek en die naar eigen zeggen daadwerkelijk een vier weken zoektermijn kregen opgelegd. De verdeling over de groep jongeren en volwassenen is bijna gelijk, respectievelijk 114 jongeren en 106 volwassenen. Met deze respons in combinatie met de check in Suwinet (hoofdstuk 3), zijn goede uitspraken mogelijk als het gaat om de situatie van de niet teruggekeerde groep na de vier weken zoektermijn.

De helft van de jongeren en volwassenen komt niet terug omdat werk is gevonden

Van de 114 geënuquêteerde jongeren, zijn 61 jongeren niet teruggekomen omdat ze werk hebben gevonden (54%). Bij de volwassenen ligt dit percentage iets lager (49%). De redenen waarom personen niet zijn teruggekeerd, lopen verder zeer uiteen.

Waarom bent u na vier weken niet terug gegaan naar de gemeente Utrecht om een uitkering aan te vragen?				
	Jongeren (n=114)		Volwassenen (n=105)	
ik heb werk gevonden	61	54%	52	49%
er is me verteld dat ik geen recht heb op een bijstandsuitkering	11	10%	3	3%
ik vind liever op eigen kracht werk (dat bij mij past)	7	6%	7	7%
het kost me teveel moeite	6	5%	8	8%
ik ben niet langs geweest wegens ziekte	3	3%	5	5%
ik vond de gemeente niet behulpzaam	4	4%	0	0%
ik ontvang een andere uitkering	1	1%	4	4%
er was sprake van miscommunicatie met Werk en Inkomen	3	3%	3	3%
ik heb/maak een nieuwe afspraak met Werk en Inkomen	3	3%	2	2%
ik wist/dacht dat ik geen recht zou hebben omdat het inkomen van ons huishouden te hoog is ⁴	3	3%	2	2%
ik ben verhuisd naar een andere gemeente	3	3%	3	3%
ik heb geen huisvesting/sta niet ingeschreven in GBA	0	0%	3	3%
ik verwachtte geen uitkering te krijgen	2	2%	1	1%
ik ben aan een opleiding begonnen	2	2%	1	1%
mijn partner heeft werk gevonden	0	0%	2	2%
ik heb perspectief op werk	0	0%	2	2%
ik ben het vergeten/ kwam er niet aan toe door persoonlijke omstandigheden	1	1%	1	1%
anders, namelijk	4	4%	6	6%
Bron: Bestuursinformatie				

⁴ de huishoudtoets is met terugwerkende kracht afgeschaft

Ongeveer tweederde jongeren en volwassenen heeft inkomsten uit werk

Aan de jongeren en volwassenen is gevraagd waar de inkomsten vandaan komen, nu ze geen bijstandsuitkering ontvangen. Op deze vraag geeft voor beide groepen ongeveer tweederde aan dat de inkomsten uit werk afkomstig zijn. Verondersteld mag worden dat in de loop der tijd meer personen werk vinden, als we dit resultaat vergelijken met de vorige vraag. Immers, op de eerste vraag waarom men niet is teruggegaan na vier weken geeft ongeveer de helft werk als reden. Als huidige inkomstenbron⁵, nog wat langer na het opleggen van de zoektermijn, noemen meer personen werk als bron.

Het werk dat wordt gedaan is gevarieerd, maar vaak administratief, in de schoonmaak, catering, horeca, detailhandel, beveiliging of logistiek. Verschillende respondenten geven aan dat het werk een bijbaan betreft of dat het werk beperkt in de inkomsten voorziet.

Mag ik u vragen waar uw inkomsten nu vandaan komen?				
	Jongeren (n=114)		Volwassenen (n=106)	
ik werk	72	63%	72	68%
ik krijg geld van vrienden/familie/kennissen	12	11%	6	6%
ik heb geen inkomen	11	10%	10	9%
ik leef van mijn spaargeld	9	8%	5	5%
ik leen geld van vrienden/familie/kennissen	6	5%	8	8%
ik heb studiefinanciering	5	4%	1	1%
ik heb een WW, Wajong, WIA-uitkering of Ziektewet	4	4%	6	6%
ik heb een inkomen via (ex-)partner	3	3%	3	3%
ik leef van/ontvang een toeslag (ivm huur, kinderen)	2	2%	2	2%
ik heb een bijstandsuitkering	1	1%	2	2%
ik leen geld van een kredietverstrekker/instantie	0	0%	0	0%
geen antwoord / wil niet zeggen	3	3%	1	1%
anders, namelijk	3	3%	3	3%
Bron: Bestuursinformatie				

Onder jongeren en volwassenen zegt één op de tien geen inkomen te hebben. Vooral jongeren *krijgen* geld van familie, vrienden of kennissen (11%). Onder volwassenen wordt het iets vaker via familie *geleend* (8%). Een klein deel van de jongeren heeft inkomsten door studiefinanciering (4%). De studies die worden gevolgd, zijn vaak op MBO-niveau.

Jongeren vinden vaker werk door sollicitaties dan volwassenen

Eenderde van de jongeren (35%) heeft via sollicitaties werk gevonden, voor de volwassenen is dit een lager percentage (23%). Jongeren en volwassenen hebben in ongeveer gelijke mate een uitzendbureau en familie en kennissen als 'springplank' naar werk. De groep die een ander dan bovengenoemd antwoord heeft gegeven, laat relatief vaak weten al te werken nog voor het gesprek met Werk en Inkomen. Via dezelfde werkgever zijn de inkomsten ook na het gesprek voortgezet. Verder noemt een klein deel het publiceren van een cv op internet of vinden van vacatures via werksites of UWV/gemeente.

⁵ Het moment van enquêteren ligt bij bijna alle personen tussen de één en vier maanden na het verstrijken van de vier weken zoektermijn.

Hoe is het u gelukt om werk te vinden?

	Jongeren (n=68)		Volwassenen (n=65)	
sollicitaties, sollicitatiebrieven	24	35%	15	23%
uitzendbureau, werving & selectie, detachering	21	31%	24	31%
familie, vrienden, kennissen	10	15%	13	20%
ik had al werk	6	9%	4	6%
via ex-werkgever	2	3%	3	5%
via werk websites	4	6%	2	3%
via UWV of gemeente	0	0%	2	3%
anders, namelijk	4	6%	3	5%
Bron: Bestuursinformatie				

Ongeveer de helft lukt het redelijk tot goed om vaste lasten te betalen

Aan alle respondenten is gevraagd of ze voldoende geld hebben om de vaste lasten en kosten voor levensonderhoud te betalen. Ongeveer de helft van de jongeren en de volwassenen zegt dat het redelijk tot goed lukt. Dit betekent dat de andere helft van beide groepen het moeilijk heeft om rond te komen. Het beeld tussen jongeren en volwassenen verschilt nauwelijks.

Heeft u iedere maand genoeg geld om de vaste lasten en levensonderhoud van te betalen?

	Jongeren (n=114)		Volwassenen (n=106)	
ja, dat lukt me redelijk tot goed	56	50%	47	44%
nee, dat lukt me nauwelijks	24	21%	28	26%
nee, dat lukt me helemaal niet	28	25%	26	24%
weet niet, geen antwoord	6	5%	5	5%
Bron: Bestuursinformatie				

50% zegt in financiële problemen te zijn gekomen na niet verstrekken bijstand

Van zowel de jongeren als de volwassenen laat ongeveer de helft weten in de financiële problemen te zijn gekomen nadat de bijstandsuitkering niet is verstrekt. Van iedereen die nu werk als inkomstenbron heeft, geeft nog 44% aan in de financiële problemen te zijn gekomen. De ervaren problemen zijn groter onder de groep die geld leent van familie of vrienden; 79% van hen vindt dat ze door het niet krijgen van een bijstandsuitkering in de problemen zijn gekomen.

Bent u doordat u geen bijstandsuitkering heeft gekregen in de financiële problemen gekomen?

	Jongeren (n=114)		Volwassenen (n=106)	
ja	57	50%	51	48%
nee	52	46%	48	45%
weet niet, geen antwoord	5	4%	7	7%
Bron: Bestuursinformatie				

Bijna alle personen (93%) die onvoldoende geld hebben voor vaste lasten en levensonderhoud (dat is een kwart van alle geënquêteerden), vinden dat ze door het niet krijgen van een bijstandsuitkering in de financiële problemen zijn gekomen. Van de groep die nauwelijks voldoende geld heeft, is 71%

van mening dat het niet verstrekken van een bijstandsuitkering de situatie heeft verslechterd. Het percentage dat problemen heeft gekregen, neemt zoals verwacht af naarmate personen beter kunnen rondkomen.

Problemen met betaling van ziektekosten, huur en energierekening

De financiële problemen bij jongeren concentreren zich vooral rond de kosten voor de ziektekostenverzekering. Ook bij volwassenen is dit een kostenpost die tot financiële problemen leidt. Onder die groep is bovendien het betalen van de huur een probleem. En ook betalingsachterstand bij rekeningen van energiemaatschappijen is door volwassenen vaker genoemd. Jongeren, daarentegen, zijn weer iets vaker afhankelijk van bijdragen van ouders. Ook bij deze vraag zijn veel andere antwoorden gegeven. Onder jongeren blijkt studieschuld een geregeld genoemd probleem. Daarnaast is een grote variëteit aan antwoorden gegeven onder jongeren én volwassenen, uiteenlopend van het niet kunnen betalen van (verkeers)boetes, rood staan bij de bank, achterstanden bij belastingbetaling en niet gedane betalingen bij incassobureaus.

Kunt u aangeven welke financiële problemen dat zijn?				
	Jongeren (n=55)		Volwassenen (n=51)	
betalingsachterstand bij mijn ziektekostenverzekeraar, ziektekosten/medicijnen niet meer betalen	35	64%	24	47%
betalingsachterstand bij mijn telefoonmaatschappij, telefoonrekening niet meer betalen	14	25%	11	22%
huurachterstand, ik kan mijn huur niet meer betalen	14	25%	24	47%
ik ben afhankelijk van mijn ouders	12	22%	7	14%
ik ben afhankelijk van mijn familie/vrienden/kennissen	11	20%	8	16%
ik heb een studieschuld	9	16%	1	2%
betalingsachterstand bij het energiebedrijf, kan energierekening niet meer betalen	6	11%	15	29%
ik heb diverse schulden	2	4%	7	14%
ik kan mijn boodschappen (eten, drinken) niet meer betalen	6	11%	5	10%
ik heb een betalingsachterstand bij de belasting	1	2%	5	10%
ik heb verkeersboetes/boetes ov	4	7%	1	2%
ik heb te maken met incasso's/deurwaarders	3	5%	1	2%
ik heb geen geld meer voor uitstapjes, uitgaan	3	5%	1	2%
ik heb een schuld bij de bank/sta rood	1	2%	3	6%
ik heb geen geld meer voor lidmaatschap van een vereniging	2	4%	0	0%
ik heb geen onderkomen/ben dakloos	1	2%	1	2%
anders, namelijk	5	10%	3	6%

Bron: Bestuursinformatie

4 Analyses uit registraties (Suwinet)

Inleiding: analyse Suwinet

Om de situatie van personen die niet zijn teruggekomen na de vier weken zoektermijn nog beter te beoordelen, is naast de telefonische enquête ook een check uitgevoerd in Suwinet.

Suwinet biedt informatie over personen en hun uitkeringssituatie, inschrijving in de Gemeentelijke Basisadministratie, opleidingsniveau en werksituatie.

Met de gekoppelde informatie van die bestanden is het mogelijk om op een eenvoudige en systematische wijze te analyseren of een persoon werkt, een uitkering heeft of een opleiding volgt. Omdat in de meldingen van instanties in Suwinet soms vertraging zit, geeft de analyse een indicatief beeld van de stand van zaken.

In Suwinet is gekeken naar de situatie van 75 jongeren en 75 volwassenen die in de periode januari t/m april 2012 een zoektermijn opgelegd kregen en niet zijn teruggekomen. De analyse heeft plaatsgevonden in de laatste week van augustus en de eerste week van september. Dit is dus minimaal vier maanden nadat personen zich bij Werk en Inkomen hebben gemeld voor het eerste gesprek (QSD1).

Ongeveer de helft jongeren en volwassenen werkt

Conform het beeld van de telefonische enquête, blijkt ongeveer de helft van de jongeren en volwassenen na de vier weken zoektermijn aan het werk te zijn. Een klein deel (resp. 3% en 4%) combineert een parttime baan met een opleiding. Van de jongeren volgt 8% uitsluitend een opleiding in meerderheid op MBO-niveau. Alleen onder volwassenen zijn inkomsten uit een WW-uitkering zichtbaar (8%). Opvallend is verder dat 13% van de jongeren (waarvan 4 van de 10 zijn geëmigreerd) en 9% van de volwassenen is verhuisd (waarvan 3 van de 7 geëmigreerd). Van een relatief grote groep jongeren (25%) en volwassenen (19%) is de inkomstenbron niet bekend. Van 12 van deze 19 jongeren is wel bekend dat ze bij hun ouder(s) of familie staan ingeschreven en dus mogelijk via hen financiële hulp krijgen. Van de 14 volwassenen is zichtbaar dat een deel mogelijk kan leven van het inkomen van de partner.

Status augustus/september in Suwinet na vier weken zoektermijn (januari t/m april 2012)

	Jongeren (n=75)		Volwassenen (n=75)	
werk	34	45%	35	47%
werk en opleiding	2	3%	3	4%
werk en gedeeltelijke uitkering	0	0%	2	3%
opleiding	6	8%	1	1%
WWB	3	4%	5	7%
WW	0	0%	6	8%
arbeidsongeschiktheid	1	1%	2	3%
verhuisd/geëmigreerd	10	13%	7	9%
onbekend	19	25%	14	19%
Bron: Bestuursinformatie				

Ruime meerderheid heeft parttime werk, belangrijke rol uitzendbureaus

Het werk van zowel jongeren als volwassenen is overwegend parttime (ongeveer 70%). Jongeren (25%) en volwassenen (30%) werken relatief vaak via een uitzendbureau. Daarnaast werken jongeren iets vaker in detailhandel of grootwinkelbedrijf (respectievelijk 25% om 18%) dan volwassenen.

Type werk	Jongeren (n=36)		Volwassenen (n=40)	
uitzendwerk	9	25%	14	30%
detailhandel, winkelbedrijf, groothandel	9	25%	5	18%
horeca en hotel	0	0%	1	1%
zakelijke dienstverlening	7	19%	5	16%
zorg, onderwijs, politie	5	14%	5	13%
reiniging	1	3%	3	5%
post, goederenvervoer	0	0%	3	4%
overig	5	14%	4	12%
Bron: Bestuursinformatie				

Opvallend is dat 45% van de volwassenen al werkte, soms in kleine urencontracten, tijdens de aanvraag van een uitkering. Mogelijk dat zij hun baan dreigden te verliezen en vervolgens toch verder konden werken bij dezelfde werkgever. Dit beeld zien we ook terug bij de telefonische interviews (hoofdstuk 2). Van de groep jongeren en volwassenen die geen werk had bij het eerste gesprek met Werk en Inkomen, vindt zo'n 90% binnen drie maanden een baan.

Bijlage: vragenlijst

Introductietekst

ENQ: Goeden<... mevrouw, meneer>,

Ik bel u namens de gemeente Utrecht, afdeling Werk en Inkomen.

De gemeente Utrecht wil graag weten hoe het gaat met personen die met de gemeente een gesprek over een bijstandsuitkering hebben gehad en vier weken op zoek moesten naar werk, maar niet zijn teruggekomen bij de gemeente.

Volgens onze informatie heeft u in <MAAND> een gesprek gehad met de afdeling Werk en Inkomen over een bijstandsuitkering. U heeft toen te horen gekregen dat u eerst vier weken op zoek moest naar werk. Als dat niet was gelukt, kon u zich weer melden voor een uitkering. Volgens onze informatie bent u niet terug geweest om een uitkering aan te vragen.

1. Klopt dat?

– Ja, dat klopt –> naar vraag 2

– Nee, dat klopt niet. Ik heb me na vier weken wel gemeld bij de gemeente Utrecht voor een uitkering.

In welke maand was dat?

ENQ: Mijn excuses, kennelijk was deze informatie nog niet bekend op het moment dat wij uw telefoonnummer hebben gekregen. Dank u voor uw medewerking.

Introductietekst voor vraag 2

ENQ: Zoals ik vertelde, wil de gemeente Utrecht graag weten hoe het gaat met personen die niet terug zijn gekomen na de aanvraag van een uitkering. Daarom wil ik u een paar vragen stellen. Ik zeg er nadrukkelijk bij dat de informatie die u geeft vertrouwelijk wordt behandeld en geen enkele gevolgen heeft voor een uitkeringsaanvraag in de toekomst.

2. Wilt u meewerken aan dit onderzoek, het duurt ongeveer 5 minuten?

– ja –> naar vraag 3

– ja, maar nu niet –> <ENQ: noteer of klant teruggebeld mag worden en wanneer>

– nee –> einde enquête. *ENQ: Dank voor uw reactie. Ik wens u nog een fijne <dag, avond>.*

3. Waarom bent u na vier weken niet terug gegaan naar de gemeente Utrecht om een uitkering aan te vragen? <OPEN>

– ik heb werk gevonden

– ik ben aan een opleiding begonnen

– ik ben verhuisd naar een andere gemeente

– ik wist/dacht dat ik geen recht zou hebben omdat het inkomen van ons huishouden te hoog is

– het kost me teveel moeite –> *ENQ: doorvragen waarom... <open>*

– anders, namelijk...

– weet ik niet

4. Mag ik u vragen waar uw inkomsten nu vandaan? <OPEN> (meer dan één antwoord mogelijk)

ENQ: proberen logisch te relateren aan vorige vraag. Indien daar werk aangekruist, hier waarschijnlijk ook. Doorvragen of er andere inkomensbronnen zijn waar men van rond komt.

- ik heb studiefinanciering -> vraag 5
- ik werk -> vraag 6
- ik leen geld van vrienden/familie/kennissen
- ik leen geld van een kredietverstrekker/instantie
- ik krijg geld van vrienden/familie/kennissen
- ik leef van mijn spaargeld
- ik heb een WW, Wajong of WIA-uitkering
- ik heb een bijstandsuitkering in een andere gemeente (bij verhuizing naar elders)
- anders, namelijk...
- geen antwoord / wil niet zeggen

5. Wat voor studie volgt u? <OPEN> -> vraag 8

6. Wat voor werk doet u? <OPEN>

7. Hoe is het u gelukt om werk te vinden? <OPEN> <meer antwoorden mogelijk>

- familie/vrienden/kennissen
- sollicitaties/sollicitatiebrieven
- uitzendbureau
- anders, namelijk.....

8. Heeft u iedere maand genoeg geld om de vaste lasten (bijvoorbeeld huur, hypotheek) en levensonderhoud (boodschappen) van te betalen? (OPEN) (ENQ: indelen aan de hand van eerste reactie respondent)

- ja, dat lukt me goed
- ja, dat lukt me redelijk
- nee, dat lukt me nauwelijks
- nee, dat lukt me helemaal niet

9. Bent u doordat u geen bijstandsuitkering heeft gekregen in de financiële problemen gekomen?

- ja -> naar vraag 10
- nee -> naar vraag 11

10. Kunt u aangeven welke financiële problemen dat zijn? <OPEN> meer antwoorden mogelijk

ENQ: noemen dat het gaat om problemen die zijn ontstaan doordat geen bijstandsuitkering is verstrekt

ENQ: bij schulden -> doorvragen naar welke schulden (dan onderstaand selecteren)

- huurachterstand, ik kan mijn huur niet meer betalen
- betalingsachterstand bij het energiebedrijf, kan energierekening niet meer betalen
- betalingsachterstand bij mijn telefoonmaatschappij, telefoonrekening niet meer betalen
- betalingsachterstand bij mijn ziektekostenverzekeraar, ziektekosten/medicijnen niet meer betalen
- ik kan mijn boodschappen (eten, drinken) niet meer betalen
- ik heb geen geld meer voor uitstapjes, uitgaan
- ik heb geen geld meer voor lidmaatschap van een vereniging
- ik ben afhankelijk van mijn familie/vrienden/kennissen
- ik ben afhankelijk van mijn ouders
- anders, namelijk
- anders, namelijk
- anders, namelijk

11. Heeft u nog suggesties of opmerkingen naar aanleiding van dit onderzoek?

.....

Dit waren al mijn vragen. Hartelijk dank voor uw medewerking!